

BUREAU EN REDACTIE
DRUKKERIJ COLLEE
(Naamloos Maatsch.)
— TONGEREN —
Abonnementsprijs fr. 7.50
Telefoon 12
15 centiem het nummer.
Postcheques rekening n° 84855.

DE POSTRIJDER
DER PROVINCIE LIMBURG

AANKONDIGINGEN

Voor de aankondigingen buiten
provincien Limburg en Luik, want
men zich uitsluitend tot de Agon
Havas, 13, Boulevard Adolphe
BRUSSEL ; 6, Place de la Bourse
PARIS en 6, Breain's Building
LONDEN. E. C. 4.

TONGEREN, 25 NOVEMBER 1922.

De personen die een
abonnement aan den
Postrijder nemen voor het jaar 1923,
zullen het blad kosteloos ontvangen
van den dag hunner inschrijving tot
31 December aanstaande.

Sociale kijkjes.

't Was kermis in « Het Rode Hoekje ».
Heel den voormiddag had men lawaai
gemaakt dat hooren en zien vergingen.
De haan was gekopt!
Aan 'ten boonstak hing het beest zonder
kop te bengelen.
Men trok naar het dorp; in de herberg was
het toen souper en werd de haan met 'ne
pot stoof-karbonaden opgepeuzeld, met een
stuve pint werd alles begoten. Het duurde
heel eind in den nacht!

Anderendaags trok iedereen terug aan 't
werk. Het schoone hiejes dueren niet lang!
In Rusland, ging men op zekeren dag ook
den haan, het kapitalisme, kappen.
Maanden aan een stuk werd er getempeld,
geroefd en gemoerd.
Men trok van stad naar stad, van dorp naar
dorp. Al wat er liggen en roeren was, werd op
korten tijd verbrast.
Men trok heel Rusland rond met den socia-
listischen boonskak waaraan het kapitalisme
zonder kop te bengelen was.

Hoofdzeer, Hartzeer.

Kleine kinderen brengen voor de ouders
« hoofdzeer » mee, maar groote kinderen
« hartzeer ». zoo luidt een Vlaamsche spreek-
wijze.
Eris wellicht geen tijd geweest, dat dit
spreekwoord zooveel waarheid bevatte als ten
huidige dage.
Bij de kleine kinderen klagen dat het zoo moeijlik
is om « zijn kinderen goed op te brengen ».
En dat is waar.
De « vooruitgang » heeft de levenswijze der
bevolking sedert vijftig jaar het onderste boven
gekeerd.
Vroeger kon elk huisvader te huis zijn brood
verdiene en steeds was hij te huis om zijn
kinderen onder zijn oog en onder zijn hand te
houden, en de kinderen waren gehoorzaam en
gehoor.
Vroeger was vader de « broodwinner », nu
dwingt de nood zeer dikwijls dat de kinderen
naar de fabriek trekken, zoo gauw de wet dat
toelant en voorzeker werkt de omgang van de
« aankomelingen » met elkander niet in gun-
stigen zin.

MENGLERK VAN « DE POSTRIJDER »

DE WAPENSMID

KAREL DEN STOUTE

Geschiedkundig volksverhaal

Terwijl deze woorden gewisseld werden,
hadden beiden de Ridderstraat verlaten, en waren
door de Lange Twiinstraat naar de Kerkstraat
gegaan. die eenzaam en dootsch was. Nauwelijks
achter den hoek gekomen, wachte de ar-
beider de onne schrikkelijke verassing. Plotseling
kreuzen zij en gedachten slar tuschen de
twee oogen, zoodat zij met hollen zucht
inzeeken en het bewustzijn verloor, terwijl
haar onbekende gezel als eens scim in de
gevallene duisternis verdween.
En de nacht viel in...

Vroeger werkten die jongelingen te huis en
begeen ze verendien kwam natuurlijk in de
banden van vader en moeder, die aan ieder
van hun kinderen alle Zondagen hun « drink-
geld » gaven, volgens hun onderdom en vol-
gens dat de middelen het toelieten.
Dat alles is nu veranderd.
De ouders kunnen ommogelijk zelf het loon
hunner kinderen op de fabriek gaan ontvan-
gen; de kinderen ontvangen het zelf. In het
begin brengen ze het wel naar huis en geven
het aan moeder die hun nog hun drinkgeld
geeft. Doch ze verwemen aldra, naarmate ze
grooter worden, dat de een of de ander werk-
gezel meer drinkgeld krijgt, of meer voor hem
« houdt ».

Zoo gaat het voort en het gebeurt veel — al
te veel — dat zelfs jongelieden van 17, 18 jaar
bij hun ouders in den kost zijn, en het gebeurt
dat ze voor hun onderhoudspansioen maar be-
talen wat ze willen.
Het grootste deel van hun loon gaat op in
kleeren en plezier — en welk plezier!

Van dan af hebben vader en moeder alle gezeg-
over hun kinderen verloren.
Belukkig de ouders, die mogen zeggen: ik
heb niet op mijn borst te kloppen; ik heb er
wegen zijn ingegaan. Ik heb hun goeden raad
gegeven en heb hen met goede voorbeelden
voorgegaan.

Maar, helaas! hoewel men er niet die hij
zichzelf moeten bekennen dat zij in gebreke
zijn gebleven jegens hun kinderen in woorden
en in daden.
Hoewel die hun kinderen den weg niet
hebben geleerd naar Kerk en school, naar ka-
pitale en patronaat, maar die daar merke-
oerders den drank hebben gestoken als met
oude pruilen.

De daling van onzen frank.

Hoe komt het, vragt men, dat het pond
sterling, hetwelk in 1914 slechts 25.20 fr.
waard was, verleden week tot 75 fr. was
geklimmen? De dollar, in plaats van 5 fr., goldt
toen 10 fr.
Worden wij op zulke schandelijke wijze
door den Engelschman en den Amerikaner be-
stolen?
Nee, beste lezer, wij worden niet door
bestolen dan den Oostenrijker of den Rus, wier
geld bijna niets meer waard is in vergelijking
met het onze.
Een frank van 1922 is slechts de vier tie-
deels waard van dien van 1914; 't is grooten-
deels aan die waardevermindering te wijten,
dat wij het huidige duur leven te danken
hebben.
Nochtans, zal men antwoorden, een frank is
alijd een frank geweest. Ik heb een briefje van
100 fr. Waarmee zou het nu waard zijn dan in
1914?
Eenvoudig omdat de Nationale Bank dit
boekje niet meer inwisselt in klinkende
munten, zooals in 1914. Deze financiële in-
richting bezit geen goud of zilver genoeg om
in voldoende mate de in omloop zijnde bank-
briefjes te dekken.
Anderzijds bezitten wij, buiten kolen en vlas,

BUITENLAND.

Engeland.

Aktief vooraf te Londen.
Een vrachtauto reed door Knightsbridge te
Londen, wanneer een taxi plots uit een der
zijstraten kwam; een hevige botsing had
plaats, waardoor de taxi volkomen vernield
werd en de chauffeur op straat geslingerd, ge-
lukkig zonder zich erg te bezeren.
Toen men, na den taxi-chauffeur verorgd te
hebben, den vrachtauto-stuurder wilde aan-
spreken, gaf deze geen antwoord. Men kwam
tot de ontdekking dat de man dood aan het
stuur zat.
Toch had hij niet de minste verwonding op-
geleed.
De geneesheeren hebben toen vastgesteld,
dat hij reeds voor de botsing gestorven was
blijkbaar tengevolge van hartverlamming —
en dat de vrachtauto, die hard had gereden,
zals reeds een tijdlang zonder bestuurder was
gewest!

Frankrijk.

Stervend van honger.
In een armzalige woonst van de rue Joui-
froy, Faubourg du Val, te Lyon, werd een
arbeidersfamilie, vader en moeder Baroud-
Rousset en hunne drie kinderen: 7, 5 en 2 jaar
oud, stervend van honger en koude ge-
deporteerd, de familie verkeerde in de diepste armoede.

geen grondstoffen, noch ijzer, noch koper,
noch katoen, noch wol. Dit alles moet uit den
vreemde komen, vooral uit de Engelsche kolo-
nien en Amerika, en die willen in ponden of
dollars dit geld niet. Ook geen goud. En de koop-
waren, die wij uitvoeren, zijn niet voldoende
om de grondstoffen, die wij invoeren, te beta-
len. Wat dan? Wij moeten in Belgische bank-
briefjes betalen. Maar de Engelsche nijveraar
kan niets doen met Belgische bankbriefjes?
De Engelsche bankier zal zeggen: Wat kan
ik aanvangen met uw Belgische bankbriefjes?
Ik kan er in uwe Nationale Bank noch goud,
noch zilver voor bekomen.

Wij dringen aan, en de bankier ontvangt
onze briefjes met een zeker verlies.
Hestelt die bankier om? Geenszins. Zijn
toestand is dezelfde als die onzer bankiers, aan
wien men marken of kronen of roebels aan-
biedt.
Wanneer zal de toestand normaal worden?
Als wij genoeg voortbrengen om met onze
koopwaren den prijs der grondstoffen te beta-
len.

BUITENLAND.

Engeland.

Aktief vooraf te Londen.
Een vrachtauto reed door Knightsbridge te
Londen, wanneer een taxi plots uit een der
zijstraten kwam; een hevige botsing had
plaats, waardoor de taxi volkomen vernield
werd en de chauffeur op straat geslingerd, ge-
lukkig zonder zich erg te bezeren.

Toen men, na den taxi-chauffeur verorgd te
hebben, den vrachtauto-stuurder wilde aan-
spreken, gaf deze geen antwoord. Men kwam
tot de ontdekking dat de man dood aan het
stuur zat.
Toch had hij niet de minste verwonding op-
geleed.
De geneesheeren hebben toen vastgesteld,
dat hij reeds voor de botsing gestorven was
blijkbaar tengevolge van hartverlamming —
en dat de vrachtauto, die hard had gereden,
zals reeds een tijdlang zonder bestuurder was
gewest!

Frankrijk.

Stervend van honger.
In een armzalige woonst van de rue Joui-
froy, Faubourg du Val, te Lyon, werd een
arbeidersfamilie, vader en moeder Baroud-
Rousset en hunne drie kinderen: 7, 5 en 2 jaar
oud, stervend van honger en koude ge-
deporteerd, de familie verkeerde in de diepste armoede.

SCHOUWBURG CONCORDIA — TONGEREN.
Tooneelkring De Witte Lelie.
Op Zondag 26 November 1922, om 3 en 8 u.
OPVOERING VAN

HET VERLEDEDEN

Drama in 3 bedrijven door INA BOUDIER-BAKKER

ZIJ MAG NIET TROUWEN

Blijspel in één bedrijf door RAOUL VAN RIJN
Zie verder programma.

ten gevolge van de werkloosheid. De arme lie-
den hebben sedert verscheidene dagen niet
meer gelden. De politiekommissaris deed ze
aan het gasthuis St-Pothin overbrengen. De
ongelukkigen waren zoo uitgeput, dat men
voor hun leven vreesde. Vader Baroud had
geweliger de bedelhand te reiken. Hij wilde
ook niet ten laste der openbare welvlandigheid
vallen.

Afrika.

Drie mullers terecht gesteld.
Te Pretoria, Transvaal, werden drie mannen
terecht gesteld die bij het laatste oproer in den
Rand ter dood waren veroordeeld geweest.
Toen zij hunne cellen verlieten, begonnen de
veroordeelden het revolutionaire lied der Roo-
de Vlag te zingen. Ditsa zang hoorend, vielen
de andere gevangenen aan 't huilen zoodat
men het buiten waarnemen kon.
't Is de tweede maal in enkele dagen dat er
te Pretoria terechtstellingen van mullers plaats
griepen. Het gerecht heeft zich buitengewoon
streng getoond, omdat de luiten vanvoor de
beschuldigen goederdeed werden ook heel erg
wilden. Men zal zich herinneren dat de laatste
werkstaking in den Rand aanleiding gaven
tot ware oproeren, waarbij het herhaaldelijk
tot een treffen kwam, zoodat het bloed
stroomde.

Amerika.

Eene prachtige vorst.
David Jones, een arme dagelooner uit het
Thomasdistrict, in den Amerikaanschen Staat
Kentucky, heeft dezer dagen bij het spitten
eene oude kist met wel 700,000 fr. oude goud-
stukken opgedolven.
Men veronderstelt dat voor ruim 150 jaren
die schat daar begraven is door een roovers-
bende, die de tijds Kentucky teisterde.
David gaf zijn vondst aan de politie, al-
waar hij de heuglijke tijding kreeg, dat alles

van hem is, als zich niet binnen een jaar men-
schen hebben aangemeld, die bewijzen kunnen,
dat het goud van hem is.
Met een klein beetje belasting aan de schat-
kist wordt David dan ineens een rijk man.

Afrika.

Drie mullers terecht gesteld.
Te Pretoria, Transvaal, werden drie mannen
terecht gesteld die bij het laatste oproer in den
Rand ter dood waren veroordeeld geweest.

Amerika.

Eene prachtige vorst.
David Jones, een arme dagelooner uit het
Thomasdistrict, in den Amerikaanschen Staat
Kentucky, heeft dezer dagen bij het spitten
eene oude kist met wel 700,000 fr. oude goud-
stukken opgedolven.
Men veronderstelt dat voor ruim 150 jaren
die schat daar begraven is door een roovers-
bende, die de tijds Kentucky teisterde.
David gaf zijn vondst aan de politie, al-
waar hij de heuglijke tijding kreeg, dat alles

Reizigers naar Duitsland, opgepaat!

Het is verboden Duitsland te verlaten met
som boven de 20,000 mark, tenzij de reiziger
bij zijn aankomst, het bedrag heeft aange-
geven, bij de Duitse toeloverheid, van de som
die hij bezit was. Die overheid moet hem
een bewijs geven, dat hem weer in staat zal
stellen met een gelijke som uit Duitsland te
verloopen.

De suiker.

De algemeene suikeropbrengst der wereld
voor 1922 overtreft die voor 1921 met 362,300
ton. Er zijn echter dit jaar 20,100 ton rietsuiker
meer dan vorig jaar, wat de opbrengst van
betsuiker in Europa bedraagt voor 1922,
550,825 ton meer dan in 1921, 18,288 opbrengst
één miljoen ton grooter. Als men nu vraagt
waarom de suiker alijd duur blijft, of nog
duurder wordt, moet men verwijzen naar den
nadeligen wisselkoers!

Verklaringen van Z. E. kardinaal Mercier.

Cardinaal Mercier ontving onlangs te Meche-
len een medewerker van « Le Gaulois » aan
wien hij zegde dat zijns inziens Frankrijk niet
de beloning zijner opoffering had bekomen.
Hij voegde er bij dat zijns erachtens de
voortdurende onzekerheid van Frankrijk en
Belgie het gevolg is hunner loyaliteit.
— Zullen wij, Fransen en Belgen, dan
steeds de slachtofferen onzer oprechtigheid zijn?
Indien onze landen hand in hand blijven gaan
zij zeker dan de wereld. In alle geval, zij
moeten hunne rechten doen gelden en blijven
doen gelden.

Wat Turkije aangaat, meende de kardinaal

dat er plaats genoeg op de wereld was om aan
de Turkien gelegenheid te schenken om ruim
adem te halen.
Ondervraagd over het huwelijk van den oud
Keizer, zegde de kardinaal eenvoudig:
— Tusschen Doorn en mij ligt Leuven!

— Hoe zullen wij haar tot bewustzijn terug-
brengen?

De overste had een goed gedachte.
— Ik heb nog een teug wijn in de kruik,
zegde hij, indien wij haar dien konden ingie-
ten...
— Oeh! niet alles toch, onderbrak Balt
Driehger de nachtwaker bezorgd, niet alles
overste, want ik heb zulk een gewilderen dorst,
woekte!
— Gij zult uw deel hebben, Balt, was
het antwoord; komt, meen, helpt mij wat.
Hij had de steenen kruik gegrepen en hield
ze dicht bij den mond der bewegingloze. Een
der stede-erjanten had een dolk te voorschijn
gehaald en praemde er mede de sterk opeen-
gesloten tanden der leeuw-taloen open. Snel
gootte de overste een teug wijn in haren mond
en wachte de werking af van den welvermoe-
genden drank terwijl de dorstige nachtwaker
er het overige van uitronk.
Gewis moet dien wijl krachten invloed
hebben, want weldra bespunde men eenige
verandering in de als doode vrouw. Langzamer
hand keerde, — met de warmte, door sneller
bloedsomloop verwekt, — ook het leven weder
en kwam de beweging in dit als verstenen li-
cham.
Niets lang wijl, scheen de arme vrouw
te ontwaken. Zij verneemde de handen en hoofd
als of liep een geweldige buiging door haren
ledematen. Zij opende den mond en snakke
eenige malen diep naar adem, dan trok zij de
zwakke oogleiden open en nu rolden hare oog-
appelen verdwaald in het rond, terwijl zij
mompelde:
— Ach, God! wat... wat is er met mij ge-
schied?
De stede-erjanten keken haar nieuwsgierig
aan en hun overste vroeg zoo vriendelijk als
hij maar kon:
— Heus! goede vrouw, wie zijt gij, van
waar komt gij, en wat is er u overkomen?
— Aan de ontwakende bedwilde was het na-
tuurlijk volstrekt ommogelijk den wat al te
haastigen man een voldoende antwoord te
geven, te meer daar hij zooveel vroeg in eens.

(Wordt vervolgd).

doch wat is zij stijf!... Zou de dood... Ik zal
het spoedig weten.
Wanneer hij de vrouw op zijnen kloeken
schouder had gelegd, waarover zij neerhing
als een zak, greep hij met de ene hand nog
zijne piek en zijne lanternen en verliet dan de
eenzame duistere straat, zoo gezwind hij maar
stappen kon.
Weldra was hij op den Burg en daar in het
Huis van den Vrijen, rechterover het Steen of de
gevangenis, een wachtpost voor steele-erjanten
was ingericht, ging Balt Driehger er zijne
vondst bezondagen.
De hooflin in dezer politiemannen deed een
dunne opeene houten bank en wreef zeer mis-
noeglijke wijze verward oogleiden, toen men
hem wakker maakte.
Hij grommelde eene verwensching door de
grote tanden en blikte vrij outevreden den
nachtwaker aan.
Maar toen hij, bij het onkerig licht van een
paar als onwilling brandende olielampen, zag
wat de man herwaarts medebracht riep hij
levendig uit:
— Bij den nikker! heb gij daar een doode,
Balt?
— Dat weet ik zelf niet was het antwoord
van den wakker, die de levenloze vrouw op
eene houten bank neerlegde; ik vond ze als
een pik in het kerkstraalje en bracht ze
mee. Wij kunnen ze nu nader onderzoeken,
overste.
De stede-erjanten en hun opperhoofd brach-
ten de vrouw meer in het licht der lampen en
bakeken haar goed.
— Hum! i deel een ruwe gast, die meid
is niet dood, maar zij heeft schrikkelijk
koud.
— Dat men het vuur aanwakker gebood
de overste; herbrand, smijt wat hout op.
De onderhoorige gehoorzaamde en weldra
vlamde het vuur zoo helder, dat de wacht be-
koorlijk verlicht en ook verwarmd werd.
Daarom omringden allen de levenloze
vrouw en bezagen elkander bedenkelijk.
— Ziet; zegde Bertrand, zij is in het aange-
zicht gekneusd.
— Wellicht door het vallen.
— Er is bloed aan haar voorhoofd en zij be-
zwijmd.

— Het kon zoo wat drie uren zijn van den mor-
gend, wanneer een nachtwaker met zwaren
stap, en geleund op den steel zijner piek, door
de Hoogstraat kwam en den hoek van het
kerkstraalje omrande. De thuwe schijn, die
uit zijne koppen en hoorden lanternen kwam,
waar een vetkers in brandde, verlichtte den
weg niet wijl en dit geenoelzakte den man
behoedzaam voort te treden.
Hij mompelde knorrig:
— Balt Driehger, ge moet oppassen... Meer
dan een zandelaar kan doolhoopen op de
straatkeuzen zijn neergelooft. Gisteren immers
was het zonlag en de tapperrijen hadden ge-
de nering. Ook veronderdele het mij niet, toen
ik in de Langestraat tegen een zittende Bachus-
vriendin schopte, die in de goot gerol was en er
den slaap van alle rechtverdiende schenke te slui-
meren. Die gult had niet weinig lekker wijl
binnen. En ik, die zelf zoo grooten dorst moet
lijden...
De nekman slofte voort, zijne hoorden lan-
teren voor zich uitgereikt en de korte piek in
de rechter hand geklemd.
Hij verschrikte plotselings en grommelde:
— Hei! Zegde ik het niet? Hier ligt nog
een zaterik. Baltjongen, zie dat gij er af blijft,
want als men zulke kerels schult, gij weet het
bij zure onderziefing, spuwen zij gasch uw
arm warmus stinkend nat.
Toch boog de nachtwaker zich wat en lichtte
de zwarte mossa in, welke hij aan den anderen
hoek van het kerkstraalje liggen vond.
— Hei! Die heelt hier een goede lading,
morde hij nog, als hij maar niet bezoven is.
Bre! 't is blikkems koud... Hei! broortje, gij
slaapt hier op gneene pluimen, weet ge? Moet
ik u wakker maken of...
Maar nu de wakker het zwarte pak, dat
ten gronde lag, nader bekeek had en ach-
schouw! deinde hij achteruit en gronde dof:
— Bij mijn goeden patroon! Dat is eene
vrouw, zoo waar! Hei! zou zij zich ook bedron-
ken hebben, of... werd hier eene misdand
gepleegd? Daarvan moeten wij ons vergewis-
sen. Rip gehandeld en niet gedrakt. Ik zal
haar naar het wachthuis dragen.
Hij legde zijne piek ten gronde, zette zijne
lanteren neder en greep de neerligende vrouw
in zijne sterke armen.
— Hum! i deed hij, zij weegt niet zwaar,

Eindelijk was hij zeer laat te zijner terug-
keer.
Een kind was nu dood niet weg-
gekomen was. Nu steg de droefheid van de
hiederijke ouders ten top en zij deden hunne
woning door hunne jammerklachten akelig
weergalmen.
Meerdere goede geburen waren bij 't vernemen
van het akelig nieuws opgestaan en toegeloop-
pen gekomen, zoodat er wel een tiental lieden
in de droefheid der zoo hevig beproefde
ouders deelnamen en hun alterhande troos-
tredende toestunden.

De brave bogenmaker zegde met besluit:
— Zeghet, mijn vriend, en gij vrouw
van Aertjke, wijs beiden moed hollen. Gij
moogt niet wanhopen. Wacht den morgenstond
af. Uw zwak dochter dan wederkeeren.
Wie wet werd zij niet krank en heelt men
haar niet ergens binnegenomen. Ik men wel
dat wij met den dag die gaantbreken, ook
tijdig van haar zullen ontvangen.
Dit was nog al grond en het maakte den
ook goeden indruk. Hardover werd de schrik
der arme moeder gematigd en bezon de wape-
nsmid het beste te hopen. De geburen verlieten
hem dan om naar hunne woningen terug te
keeren en hie de chig-noote van Hans Antoine
bleef staant, Zeghers vrouw gezelschap hou-
den.
De wapensmid was gedwongen zich rust
te begeven, want de machtelijke wandeling had
zijne ongesteldheid nog verergerd, zoodat de
man wel door eene etge-ziekte kon bedreigd
worden.

De arme man kon maar geen gerustheid
tervrijden en wendde zich op het nogtans
gachte bad; geen slaap kwam zijne oogleiden
sluiten, zoodat het morgendroef der opstaande
zon hem nog wakker en altijd weelderig op de
peluw wedervond.

De dag brak aan en zo nu uitwijzen, of de
voorzegging van den bogenmaker uitvalen
ging.

Zou Ludwina nu terug verschijnen?

Ging het raadsel van haar lang wegblijven
thans opgelost worden?
Dit vroegen vele lieden zich af en voelden
huan n boezem door een naar en zomber voor-
gevoel beklemd.
Zou men thans geen schrikkelijk ongeluk
verrezen?